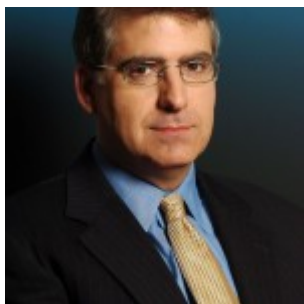

Izjava supervizora za Brčko dr Raffija Gregoriana

Nalog supervizora o zaštiti slobode vjeroispovijesti u vezi sa održavanjem nastave vjeronauke i radnim statusom vjeroučitelja u javnim školama Distrikta Brčko

Dobar dan. Izjava koju ću sada dati je prilično duga, ali takođe postoji i saopštenje za medije koje će biti izdato kao i tekst naloga supervizora. Današnju konferenciju za medije sam sazvao iz dva razloga. Prvi je da objavim današnje izdavanje naloga supervizora kojim se usklađuje fakultativna nastava vjeronauke u javnim školama Distrikta Brčko sa vjerskim slobodama i drugim državnim obavezama. Drugi razlog je da pojasnim uslov da Brčko bude uvršteno u Ustav BiH kako bi supervizija bila okončana.

Kao što sam pomenuo, danas sam potpisao nalog supervizora koji sam razmatrao otkako sam prošle godine posjetio jednu javnu školu u Distriktu Brčko. Zapanjila me činjenica da je u ovoj školi pohađanje fakultativne nastave vjeronauke bilo stoprocentno. Pošto me to zaintrigiralo, počeo sam da istražujem činjenice u vezi sa nastavom vjeronauke u cijelom Brčkom. Prva stvar koju sam otkrio je da skoro svaka škola u Distrikta ima stoprocentnu polaznost u nastavi koja bi trebalo da je fakultativna, što se ne čini mogućim čak i ako bi se uzela u obzir i djeca iz mješanih brakova kao i da mora postojati bar neki procenat onih koji ne praktikuju ili ne upražnjavaju vjerske običaje.

Druga stvar koju sam otkrio je da se nastava vjeronauke održava usred školskog dana, a da nije ponuđena alternativa toj nastavi.

Kao što sam saznao, ovakvo stanje nije jedinstveno samo za Brčko. Ustvari, u Bosni i Hercegovini se pojavila opšta tendencija, a pogotovo u Distriktu Brčko, prema kojoj je nastava vjeronauke kao fakultativnog predmeta u javnim školama u sve većoj mjeri poprimila karakter obaveznog predmeta, što se može primjetiti po skoro stoprocentnoj stopi pohađanja te fakultativne nastave.

Nadalje, obezbjeđivanjem novca poreskih obveznika i obezbjeđivanjem prostoriya javnih škola Distrikta bez plaćanja naknade u svrhu održavanja nastave vjeronauke samo za tri najveće vjerske grupe, trenutnim načinom održavanja nastave vjeronauke se rizikuje da se tim određenim vjerskim grupama pridaju obilježja zvaničnih vjera, čime se suštinski druge vjerske grupe ili oni koji ne praktikuju ili se ne pridržavaju vjerskih običaja isključuju i nanosi im se šteta. Pošto ovo može dovesti do diskriminacije te time Distrikt može biti predmet zakonskog i ustavnog osporavanja u vezi sa slobodom vjeroispovijesti i savjesti, a to su univerzalna i ustavna prava.

Trenutni način održavanja nastave vjeronauke takođe ima potencijal da stvori finansijsku i političku zavisnost između vlasti i određenih vjerskih grupa što potom može da dovede do mogućeg podređenog položaja jednih u odnosu na druge što je na kraju na štetu i jednih i drugih.

Postoji takođe još jedna bojazan: vjerodostojni izvještaji iz drugih školskih sistema u Bosni i Hercegovini koji govore o tome da je izbor učenika da pohađaju fakultativnu nastavu vjeronauke, pri upisu u srednje škole i računanje ocjena u prosječnu ocjenu učenika, zapravo postao osnov za diskriminaciju onih koji ne pohađaju tu nastavu.

Postoji, dakle jasna potreba da se spriječi uspostavljanje takve diskriminacije u Distriktu Brčko.

Kako bih riješio te bojazni, razmotrio sam postojeće međunarodne, ustavne i domaće pravne obaveze u pogledu ovog pitanja i konsultovao sam se sa međunarodnim organizacijama i liderima u Distriktu.

Lideri tri najveće vjerske grupe u Brčkom su takođe bili od pomoći time što su mi skrenuli pažnju na njihove lične pokušaje da fakultativna nastava vjeronauke u javnim školama bude što je više moguće u skladu sa multietničkim etosom Distrikta. Ja im se zahvaljujem na razmjeni mišljenja koje smo imali po ovom pitanju, kako pismeno tako i u ličnim kontaktima i to je dalo doprinos u uobličavanju naloga koji sam danas potpisao.

Konkretno, oni su konstatovali da je jedan od ozbiljnijih nedostataka to što status vjeroučitelja nije regulisan u skladu sa nedavnim potezima države BiH u pogledu ugovora sa Vatikanom i Srpskom pravoslavnom crkvom. Ovim ugovorima se javne škole u Distriktu obavezuju da omoguće održavanje fakultativne nastave vjeronauke, a da vjeroučitelji budu članovi nastavnog osoblja sa suštinski istim pravima i privilegijama koje imaju i drugi nastavnici.

Nepostojanje ovakog aranžmana za vjeroučitelje doveo je do veće neefikasnosti u održavanju nastave vjeronauke. Do sada su vjeroučitelji bili angažovani za svaku školsku godinu posebno, što znači da je pravljenje rasporeda za takvu nastavu kao i odgovornost za učinak vjeroučitelja neprimjerena i teško dostižna. Nepredvidivost sistema zapošljavanja je zapravo stvorila situaciju koja može dati odgovor zašto se ta nastava održava usred školskog dana, a da nije ponuđena sekularna alternativa.

Nakon što sam razmotrio sva ova pitanja, naložio sam da se sprovede nekoliko mjera kako bi se sistem u Brčkom usaglasio

sa državnim obavezama, ali sam se takođe postarao da ova fakultativna nastava zaista i bude fakultativna. Pojednostosti su iznijete u nalogu supervizora, ali sada ću vam nabrojati par najvažnijih stavki:

Prvo, vjeroučitelji će moći biti angažovani i kao vjeroučitelji sa punim fondom časova i na honorarnoj osnovi sa ugovorima na neodređeno vrijeme i sa istim statusom pravima i obavezama koje imaju i drugi nastavnici u skladu sa zakonom Distrikta Brčko.

Drugo, ti vjeroučitelji moraju dobiti krajnje odobrenje od njihovih vjerskih organizacija, kao što je to i do sada bio slučaj, a u sve ove svrhe Islamska zajednica ima isti tretman kao i Katolička i Pravoslavna crkva.

Treće, dok odgovarajući sekularni predmet ne bude uveden kao izborna alternativa vjeronauci, fakultativna nastava vjeronauke će se morati održavati ili na prvom ili poslednjem času školskog dana.

Četvrto, svakog juna, direktori škola moraju pismenim putem obavijestiti roditelje i staratelje da će se održavati nastava vjeronauke u sljedećoj školskoj godini kao i da napomenu da je prijavljivanje za tu nastavu dobrovoljno i da nema sankcija za neprisustvovanje. Roditelji potom moraju pismenim putem da odgovore do kraja juna kakvu odluku su u vezi toga donijeli za sljedeću školsku godinu.

Sve ovo sada proizilazi iz činjenice da sada postoje nove obaveze za BiH koje su usvojene kroz državne ugovore sa Vatikanom i Srpskom pravoslavnom crkvom koje je odobrila Parlamentarna skupština. Ne komentarišući osnovne odredbe ovih ugovora, želio bih da napomenem da su oni doneseni bez konsultacija sa zvaničnicima Distrikta Brčko, uprkos činjenici da se tim ugovorima poreski obveznici Distrikta obavezuju da plate za skoro sve aspekte programa nastave vjeronauke. Možda bi većina stavovnika Distrikta to odobrila, ali se ne može

prenebregnuti činjenica da ih prije svega niko ništa nije ni pitao.

Ovo je usljed toga što su stanovnici Distrikta samo posredno zastupljeni u Parlamentarnoj skupštini BiH kroz entitetske poslanike u Parlamentu, koji se ne trude da uzmu u obzir bojazni stanovnika Distrikta po bilo kom pitanju.

Baš kao što je razdvajanje crkve od države glavna odlika Ustava Sjedinjenih država, rekao bih da je još jedan od razloga za donošenje tog dokumenta i spor u vezi sa oporezivanjem bez zastupljenosti, a to je upravo ono što mi imamo ovdje.

Uslov da Brčko bude uvršteno u Ustav BiH kako bi se okončala supervizija

Sve ovo pominjem jer je predsjednik Radmanović bio citiran na jednoj nedavnoj konferenciji za medije kako je rekao da su dopune Ustavu BiH u pogledu Brčkog "neprihvatljive".

Ovo predstavlja nedavnu promjenu stava SNSD-a koja nije dobrodošla. Nadam se da će ta stranka ponovo razmotriti taj stav, jer ja neću potvrditi ispunjenje Konačne odluke Tribunala sve dok Distrikt Brčko ne bude uključen u Ustav BiH onako kako je definisan Konačnom odlukom.

A ako nam je potrebno podsjećanje zašto je ovo potrebno, daću dva primjera, iako ste još jedan već čuli.

Prvi ima veze sa odlukama Ustavnog suda u vezi sa Pavlović bankom i Privrednom bankom. Ustavni sud, pri donošenju odluka povodom tog slučaja, očigledno nije uzeo u obzir Odluke Tribunala.

Kao drugo, zvaničan stav Republike Srpske prema Distriktu Brčko je neprihvatanje Konačnih odluka, kako je to i konstatovano u rezoluciji koju je donijela Narodna skupština

RS 1999. godine kada je gđin Milorad Dodik bio premijer u svom prvom mandatu.

Taj stav je možda vremenom ublažen, ali je to još uvijek zvaničan stav.

U Aneksu II Dejtonskog sporazuma se kaže da je ova arbitraža konačna i obavezujuća za sve strane. Nema prostora za tumačenje ili neprihvatanje ovog sporazuma, već samo prihvatanje.

A meni je kao supervizoru jedinstveno povjerena uloga da štitim Konačnu odluku i osiguram njenu primjenu.

Tako da ću ponoviti još jednom: NEĆU TRIBUNALU POTVRDITI OKONČANJE SUPERVIZIJE SVE DOK DOPUNE USTAVA KOJE SE TIČU BRČKOG NE BUDU USVOJENE.

I da, to znači da sam spreman da ostanem na mjestu supervizora dokle god je to potrebno.